

ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ

Кухта О.С.

асистент;

Мішеніна Т.М.

доктор педагогічних наук, професор,

Криворізький державний педагогічний університет

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ВИКЛАДАЧА ПЕДАГОГІЧНОГО ЗВО НА ФОРМУВАННЯ ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

Інформаційне або постіндустріальне суспільство – така фаза («хвиля») у розвитку цивілізації, коли головними продуктами виробництва стають не речі й енергія, а інформація і знання. Протягом останніх років Україна стабільно утримує середні позиції у світових рейтингах розвитку інформаційного суспільства [5]. Особливого значення в інформаційному суспільстві набуває підвищення інформаційної культури особистості [10]. Проблема формування та розвитку інформаційної культури фахівця, в тому числі теорія і практика підготовки викладачів вищої школи до використання інформаційних технологій у педагогічній діяльності, висвітлена у дослідженнях вітчизняних науковців (Н. Джинчарадзе, Т. Коваль, М. Коляда, О. Романишина, О. Повідайчик, О. Шиман та ін.).

Більшість науковців показниками інформаційної культури фахівця визначають його вміння формувати свою потребу в інформації, ефективно здійснювати пошук необхідної інформації в усій сукупності інформаційних ресурсів, переробляти й створювати якісно нову інформацію, вести індивідуальні інформаційно-пошукові системи, відбирати та оцінювати інформацію, здатність до інформаційного спілкування, комп'ютерну

грамотність [8]. Н. Лазаренко зазначив, що компонентами інформаційної культури викладача педагогічного ЗВО є такі: світоглядний, інформаційно-технологічний, комунікативний, інтелектуально-творчий [8]. На нашу думку, кожен з цих компонентів повинен відобразитися у сучасній педагогічній діяльності і відповідати вимогам сьогодення, адже викладач у ЗВО є не тільки організатором педагогічного процесу, – викладач в першу чергу виступає джерелом інформації (наукової, світоглядної, морально-етичної та ін.). Якість пояснення викладачем навчального матеріалу, а потім і зацікавленість студентів цією інформацією прямопропорційна наповненістю його деталями і актуальними перевіреними фактами.

Особливість діяльності педагога вищої школи полягає в тому, що її мета визначається суспільством і обумовлюється об'єктивними тенденціями його розвитку. В умовах переходу від індустріального до постіндустріального (інформаційного) суспільства метою професійної діяльності викладача є створення умов для гармонійного розвитку майбутніх фахівців, формування у них такої особистісної якості, як компетентність у засобах рішення професійних і соціальних завдань в освітньому процесі [3].

Відповідальне ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих визнано як найбільшу індивідуальну й суспільну цінність, і тому перед викладачем стоїть завдання сформувати у студентів саме валеологічну компетентність та необхідні практичні навички збереження здоров'я в сучасних кризових екологічних та соціально-економічних умовах. Формування системи здоров'язберігальних знань починається із сприйняттям інформації, і від того, яка інформація відібрана, залежить процес формування знань студентів-майбутніх вчителів.

Валеологічну компетентність студентів педагогічних університетів О. Бондаренко визначає як складову їх життєвої компетентності, яка проявляється в знаннях, цінностях і мотивах, валеологічній позиції, діяльності щодо оздоровлення себе і своїх

вихованців. Валеологічна компетентність майбутніх учителів формується на основі позитивного ставлення до здорового способу життя, характеризується активною і свідомою пропагандально-просвітницькою діяльністю, спрямованою на передачу знань, прищеплення умінь і навичок раціональної організації життєдіяльності, здатністю нести особисту соціальну та правову відповідальність за прийняті рішення щодо вибору стратегії поведінки у суспільстві стосовно збереження свого здоров'я та здоров'я інших [1].

Для студентів педагогічного ЗВО – майбутніх вчителів, які в свою чергу будуть носіями знань для своїх учнів в різних ланках сфери, якість отриманої інформації впливатиме на усвідомлене сприйняття матеріалу, успішне його засвоєння, переосмислення і творче відтворення в майбутній педагогічній діяльності. Роль викладача як єдиного джерела інформації змінюється із розвитком новітніх інформаційних технологій, і тому так необхідно навчити майбутнього фахівця в сфері освіти орієнтуватися в інформаційному просторі, що постійно оновлюється, змінюється. Тому формування валеологічної компетентності студентів педагогічних вишів завжди буде залежати від інформаційної компетентності педагога, оскільки є фундаментом створення міцної бази теоретичних уявлень про збереження й зміцнення і власного здоров'я, і здоров'я учнів, формування мотивації на дотримання здорового способу життя, а також відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих.

В умовах інформаційного суспільства одним із завданням сучасного педагога ЗВО – навчити студентів бути гнучкими у змінах; легко адаптуватися до умов життя, що постійно змінюється; вміти навчатися впродовж усього життя й берегти своє здоров'я та здоров'я учнів в майбутньому. А це забезпечується оволодінням викладачем ключових компетентностей, які є основою для формування загальнопрофесійних та спеціально-професійних компетентностей, однією з яких є інформаційна –

здатність до ефективного використання інформаційних технологій в своїй професійній діяльності.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко О.М. Формування валеологічної компетентності студентів педагогічних університетів у процесі професійної підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. Київ, 2008. 20 с.

2. Гуревич Р.С., Коломієць А.М., Коломієць Д.І. Формування інформаційної культури педагога в контексті неперервної освіти. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика* : зб. наук. пр. Київ, 2001. Ч.1. С. 276–281.

3. Драч І.І. Сутнісний та структурний аналіз професійної компетентності викладача вищого навчального закладу. *Вісник післядипломної освіти*. 2012. Вип. 6. С. 11–18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vpo_2012_6_4.

4. Джинчарадзе Н.Г. Інформаційна культура особи: формування та тенденції розвитку (соціально-філософський аналіз) : дис. ... д-ра філос. наук : Київ : Київський ун-т ім. Т. Шевченка, 1997. 452 с.

5. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості : аналіт. доп. / Д.В. Дубов, О.А. Ожеван, С.Л. Гнатюк. Київ : НІСД, 2010. 64 с.

6. Коваль Т.І., Сисоєва С.О., Сущенко Л.П. Підготовка викладачів вищої школи : інформаційні технології у педагогічній діяльності : [навч.-метод. посіб.]. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2009. 380 с.

7. Коляда М.Г. Формування інформаційної культури майбутніх економістів у процесі професійної підготовки : дис.... канд. пед. Донецьк, 2004. 289 с.

8. Лазаренко Н.І. Структурні компоненти інформаційної культури викладача педагогічного вищого навчального закладу. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія*. 2016. Вип. 47.

9. Повідайчик О.С. Формування інформаційної культури майбутнього соціального працівника в процесі професійної підготовки : дис... канд. пед. наук. Ужгород, 2007. 278 с.

10. Прудникова О.В. Інформаційна культура інформаційного суспільства: філософський вимір. *Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2019. № 4(31). С. 44–53.

11. Романишина О.Я. Формування інформаційної культури студентів коледжів технічного профілю : дис. ...канд. пед. наук. Тернопіль, 2007. 207 с.

12. Шиман О.І. Формування основ інформаційної культури майбутніх учителів початкової школи : дис... канд. пед. наук. Київ, 2005. 257 с.

Рогова В.Б.

*здобувач відділу управління та економіки
загальної середньої освіти;*

Калініна Л.М.

*учений секретар,
Інститут педагогіки
Національної академії педагогічних наук України*

КОНТРОЛЬНО-АНАЛІТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ У ЗМІСТІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В умовах компетентнісно орієнтованого навчання закладу освіти необхідно управлінська діяльність учителя розуміється в контексті процедур планування, організації й контролю, які стосуються досягнення й діагностування рівня якості навчальних досягнень учнів, їх виховання (розвиток ціннісних орієнтацій, які стосуються аксіології пізнання).

Сутність управління ЗНЗ, діяльність її керівників можна визначити терміном «педагогічне управління», яке здійснює не лише директор школи та його заступники, але й кожен учитель у процесі навчання, виховання та розвитку учнів [1, с. 7]. При цьому, на наше переконання, аналітика співвідносна з